

Beknopt jaarverslag 2023

Vlaams
expertisecentrum
VOOR
seksuele
gezondheid **SENSOA**

Inhoud

Inleiding	3
De seksuele ontwikkeling van kinderen en jongeren ondersteunen	4
Educatief materiaal ontwikkelen of vernieuwen	4
Bevraging, het Forum en persaandacht	4
Seksueel grensoverschrijdend gedrag voorkomen	5
Samenwerkingen aangaan	5
Interesse voor online Cursus Vlaggensysteem	5
Het Sensoa Vlaggensysteem gaat echt online	5
Toolbox in voorbereiding en overleg	5
Soa's en hiv voorkomen en mensen met hiv ondersteunen	6
Op het terrein aanwezig zijn	6
Condooms aan de man brengen en testen	6
Mensen met hiv ondersteunen	7
Overleggen om beter te handelen	7
Seksueel welbevinden bevorderen	8
Inzetten op professionelen (in opleiding)	8
Samenwerken bevorderen	8
Geplande en gewenste zwangerschap bevorderen	9
In partnerschap	9
Wat er leeft in het publieke debat	9
Informereren en sensibiliseren van algemeen publiek, intermediairs en pers	10
Communiceren via pers, websites, sociale media en nieuwsbrieven	10
Projecten die ons vooruit helpen	11
Professionelen vormen	11
Aandacht garanderen voor onze thema's in de internationale context	12
Parlementairen ondersteunen	12
Diplomaten opleiden en netwerken	12

Redactie: Boris Cruyssaert

Eindredactie: Eveline De Bie

Opmaak: Vicky Heylen

V.U. Chris Lambrechts, F. Rooseveltplaats 12 bus 7,
2060 Antwerpen

Ondernemingsnummer: 0446.232.167 / RPR Antwerpen

Versie: april 2024

Een uitgave van Sensoa vzw

© 2024 Sensoa

Toestemming is vereist voor overname van de teksten,
op welke wijze ook.

SENSOA
PRAAT OVER SEKS

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Inleiding

Beste lezer,

In deze verkorte versie van ons werkingsverslag 2023 lees je meer over alle concrete realisaties, producten, diensten van Sensoa in ons verjaardagsjaar. Want Sensoa blies 20 kaarsjes uit.

We beperkten ons tot alles wat in cijfers te vatten is. Er gaat weinig aandacht uit naar alle processen, voorbereidingen, deelnames aan vergaderingen, netwerking, samenwerking met partners, projectgroepen, participatie aan congressen, voorbereidingen van nieuwe zaken, enzovoort. Niet dat we deze noodzakelijke maar minder tastbare stappen niet belangrijk vinden. Alleen, we moesten ergens een selectie maken. Verder konden we dit alles slechts realiseren dankzij de collega's die elke dag instonden voor HRM, ICT, boekhouding, logistiek en onthaal.

Tot slot willen we ook alle vrijwilligers, inclusief de leden van de algemene vergadering, het bestuur en onze jongerengroep de Ei-cel nog even vermelden. We danken hen van harte, net als we dat doen met onze schenkers, sponsors en de Vlaamse overheid. Samen werken we elke dag aan een seksueel gezond(er) Vlaanderen.

We wensen u veel leesgenot.

De koppen en tussenkoppen hieronder formuleren we als een doelstelling, zoals die geformuleerd zijn in ons beleidsplan.

De seksuele ontwikkeling van kinderen en jongeren ondersteunen

— Bij Sensoa vinden we kinderen en jongeren belangrijk. Daarom ondersteunen we leraars, andere professionals en ouders om relationele en seksuele vorming te geven.

Educatief materiaal ontwikkelen of vernieuwen

We herzagen het pakket 'Tussen de Lakens OKAN' (onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers) op basis van feedback van gebruikers. We drukten dit op 300 exemplaren. We werkten samen met het kraamzorg expertisecentrum Volle Maan om een inclusieve vormingskoffer te ontwikkelen. Die zal een deel bevatten van het educatieve materiaal van het vorige pakket 'Tussen de Lakens', met onderwerpen zoals lichaam en puberteit, voortplanting en anticonceptie, en soa's en hiv.

Voor het lesmateriaal 'Praten over abortus' werkten we samen met LUNA, CGSO Brugge en Fara vzw. Onder leiding van de VRT ontwikkelden we de digitale lesmodule EDUbox over sexting. JEF, Jeugd Educatie Film, maakte het educatief project 'Les in Beeld': een online database van kortfilms over verschillende thema's. Sensoa werkte 26 lesmethoden uit bij 13 van deze kortfilms.

Op dit moment kunnen gebruikers terecht op onze site voor een 150-tal educatieve materialen.

Bevraging, het Forum en persaandacht

In onze Grote Lerarenbevraging vroegen we leraren naar hun motivaties en obstakels bij het geven van relationele en seksuele vorming. 432 leraren vulden de enquête volledig in. We gebruikten de resultaten onder meer om een nieuw concept uit te werken voor de volgende edities van de Week van de Lentekriebels.

We brachten tweemaal alle betrokken partijen samen die werkten rond het thema seksuele gezondheid van kinderen en jongeren. Dat is het Forum Jongeren, Relaties en Seksualiteit.

We oordeelden dat de nieuwe minimumdoelen voor het secundair onderwijs ontoereikend waren. De pers pikte ons opiniestuk daarover ruim op. Onze experts mochten ook commentaar leveren in de media op het protest tegen EVRAS in Franstalig België.

22 partners zorgden voor bijna

1.800

uitleningen van fysieke lesmaterialen.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag voorkomen

- **Het Sensoa Vlaggensysteem helpt seksueel (grensoverschrijdend) gedrag beter in te schatten en er gepast op te reageren. Partners kunnen er zelf mee aan de slag. Het helpt hen ook om een beleid over relaties en seksualiteit uit te werken. Sensoa kan ook vorming of ondersteuning op maat bieden.**

Samenwerkingen aangaan

Hoe reageren op grensoverschrijdende situaties? Sensoa hielp een lijst op te stellen met praktijkgerichte situaties van seksueel grensoverschrijdend gedrag en de gepaste reactie. Dat deden we samen met de faculteit geneeskunde en kinesitherapie UAntwerpen en met Utsopi (belangenvereniging voor sekswerkers).

Ook ondersteunden we Mediarte, het Vlaams Audiovisueel Fonds, om een Actieplan tegen Grensoverschrijdend Gedrag in de mediasector te ontwikkelen. Dat gebeurde op vraag van minister Dalle: er kwam een Vlaggensysteem voor de mediasector en een toolbox ter preventie van grensoverschrijdend gedrag. We hielpen ook bij de richtlijnen voor journalisten om respectvol te berichten over seksueel grensoverschrijdend gedrag (De Vijf T's).

We ondersteunden de campagne 'We Zien U', gefinancierd door minister Demir. Deze campagne sensibiliseert jongeren over seksueel grensoverschrijdend gedrag. De daarbij horende videoreeks loopt op VRT MAX. We integreerden ze in ons online lesmateriaal 'Mijn wens, mijn grens' voor de leeftijdsgroepen van 14 tot 16 jaar en 16 tot 18 jaar.

Meer dan

1.000

personen rondde de online cursus Vlaggensysteem af.

Interesse voor online Cursus Vlaggensysteem

662 deelnemers volgden de webinar waarmee we de online cursus van het Sensoa Vlaggensysteem lanceerden. Daarna volgde promotie van de cursus via affiches en promotie op sociale media.

Het Sensoa Vlaggensysteem gaat echt online

In oktober 2023 ging de vernieuwde Vlaggensysteem website online. Daar vinden gebruikers onder meer de normatieve lijst, nieuwe inhoudelijke pagina's en een online database met meer dan 130 situatiekaarten. We ontwikkelden ook twee nieuwe online werkbundels. Die helpen professionelen het Vlaggensysteem toe te passen in teamverband of met kinderen en jongeren. Daarnaast maakten we een stappenplan rond sexting voor personen met een beperking en/of autisme.

Toolbox in voorbereiding en overleg

We startten de voorbereidingen voor een toolbox voor lokale besturen rond de preventie en aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de publieke ruimte. Dit gebeurde onder meer met een nodenbevraging. In 2024 lanceren we de toolbox daadwerkelijk.

Met het Platform Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag brachten we driemaal alle betrokken spelers samen die rond dit thema werken.

Soa's en hiv voorkomen en mensen met hiv ondersteunen

- **Sensoa sensibiliseert en informeert over soa's en hiv. Dit gebeurt zowel naar professionelen, het brede publiek als naar specifieke doelgroepen, zoals mensen met hiv of mannen die seks hebben met mannen.**

Op het terrein aanwezig zijn

Naast aanwezig zijn op events, zijn we ook online aanspreekbaar. We verfijnden het terreinwerk op dating apps voor mannen die seks hebben met mannen: 2 avonden per week waren we aanwezig op 2 dating apps met 2 speciaal ontwikkelde, aantrekkelijke profielen. Daardoor bereikten we ook een jonger publiek, van 18 tot 35 jaar. We voerden ook meer online gesprekken met mensen die onze profielen aanklikten.

2.539 mensen klikten en in 104 gesprekken gaven we informatie of verwezen we door naar partnerorganisaties. Populaire thema's bleven PrEP, hiv of soa-testen en vragen over condooms of glijmiddel. We bereikten meer West-Europese profielen, mensen afkomstig uit Latijns-Amerika en profielen zonder verdere over culturele achtergrond. Het online terreinwerk vult het fysieke terreinwerk aan, zoals stands op events. Daar ontmoeten we andere mensen.

Condooms aan de man brengen en testen

De terreinwerkers sensibiliseren en bevoorraden de uitbaters van homohoreca. We bezochten 63% van de homohoreca in Vlaanderen en Brussel en 94% van de homohoreca met mogelijkheid tot seks ter plaatse. Alle Vlaamse homohoreca-uitbaters engageren zich om ons preventiemateriaal duidelijk zichtbaar te maken in hun zaak. Alle uitbaters van homoseksshoreca in Vlaanderen engageren zich zodat bezoekers makkelijk condooms en glijmiddel op waterbasis in de zaak vinden. We verspreiden 229.000 condooms en 180.000 zakjes glijmiddel aan partnerorganisaties en homohoreca. Daarnaast verpreidden we ook nog 114.000 condooms voor vorming en counseling.

173 maal gingen we op stap naar bars, fuiven en evenementen, gericht naar mannen die seks hebben met mannen. Tijdens 19 testacties testten we 104 mensen op hiv via een speekselstaal (Swab2know). Via een eigen Facebook- en Instagramprofiel promootten we onze acties op het terrein.

Bezoekers van grote events zoals Darklands en de Belgian en Antwerp Pride, sensibiliseerden we rond PrEP met een nieuwe stand en nieuwe materialen. We vroegen hen na te denken over de mogelijke voordelen van PrEP-gebruik. We adviseerden ook Darklands om een Safe(r) Space op te zetten tijdens het festival.

2539

mensen klikten onze profielen aan op datingapps.

Mensen met hiv ondersteunen

Mensen met hiv vonden de weg naar Sensoa. De Nieuwjaarsreceptie had 59 deelnemers, waarvan een vijfde er voor de eerste keer bij was. Op de zomerontmoeting verwelkomden we 51 deelnemers van wie 14 mensen die een eerste keer kwamen. Tijdens de Wereld aidsdag brunch kwamen er 40 mensen om elkaar te ontmoeten en te praten over leven met hiv.

Aan het eerste lotgenotenweekend namen 9 mensen deel. Bij het tweede lotgenotenweekend waren er 36 deelnemers, waarvan 16 van het project van het Instituut voor Tropische Geneeskunde naar de Afrikaanse gemeenschappen.

15 actieve vrijwilligers hadden 58 individuele gesprekken met mensen met hiv. Vrijwilligers deden ook 7 getuigenissen voor media en pers. In totaal hielpen we 85 cliënten van de helpdesk met een dossier. Daarnaast informeerden we via twee webinars. Eén handelde over disclosure (naar buiten komen met je hiv-status) en één over 'Gezond leven en ouder worden met hiv'.

Het online platform Positief Contact mocht 27 nieuwe leden verwelkomen.

We ondersteunden opnieuw acties van partnerorganisaties rond Wereld aidsdag, onder meer door rode lintjes te geven.

De Hiv-referentiecentra kregen een presentatiebox voor onze folders en de speciale plooifolders (z-cards) in 3 talen (NI, F, E). Onze posters zetten mensen aan om te praten in het referentiecentrum over wat hen bekommert over leven met hiv.

Overleggen om beter te handelen

Sensoa coördineert samen met Sciensano het Monitoring Comité van het Belgische Hiv-Plan. Bedoeling is de acties vermeld in het Belgische Hiv-Plan (2020-2026) op te volgen.

We participeerden ook aan het overleg tussen het Monitoring Comité, RIZIV en Kabinet Vandenbroucke: PrEP zou gratis moeten zijn voor sekswerkers zonder ziekteverzekering.

Jaarlijks komt iedereen uit het werkveld ook samen op het BREACH-symposium. Daar kregen de deelnemers een stand van zaken van de activiteiten van het bovengenoemde Monitoring Comité. Andere topics waren de behartigde dossiers, zoals vaccinatie voor mensen met hiv tegen het Humaan Papilloma Virus en pneumokokken

Sensoa trekt het Vlaams Soa-Overleg. Dat is een netwerk van professionelen actief in het soa-werkveld om expertise en noden uit te wisselen.

Er kwamen

182

vragen binnen
via de helpdesk.

Seksueel welbevinden bevorderen

— **Sensoa wil het seksueel welbevinden bevorderen. Ook van mensen met een beperking of mensen die kwetsbaarder zijn. Dat doen we bijvoorbeeld via onze website in 14 talen Zanzu.be of door samen te werken met Aditi vzw. Zij werken onder meer naar voorzieningen voor mensen met een beperking en woonzorgcentra.**

Inzetten op professionelen (in opleiding)

Eerder ondersteunde Sensoa met extra middelen de Lokale KwaliteitsOverleg (LOK) bijeenkomsten voor artsen. Zij konden via Sensoa een arts en seksuoloog uitnodigen om onze 'Onder 4 Ogen methode' uit te leggen. Die methode helpt professionelen te praten over seksuele gezondheid met patiënten. Met de resterende projectmiddelen ontwikkelen we, samen met VIVEL (Het Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn), een online cursus over deze methode.

Sensoa begeleidde ook de lesdagen over het bespreekbaar maken van seksuele gezondheid en andere thema's voor de studenten Master na Master Huisartsen. Daarnaast onderhouden we een netwerk van docenten verpleegkunde, om seksuele gezondheid te integreren in de opleiding verpleegkunde en vroedkunde.

Voor professionelen die met anderstaligen werken is er Zanzu.be, onze meertalige website. Deze was aan vernieuwing toe. Een nieuwe projectverantwoordelijke startte eind 2023 en deed al veel voorbereidend werk om in 2024 een doorstart te maken.

Samenwerken bevorderen

Sensoa trekt het Platform Seksueel Welbevinden waarin professionelen elkaar informeren en samenwerken.

Geplande en gewenste zwangerschap bevorderen

— **Sensoa wil dat iedereen zo makkelijk mogelijk aan anticonceptie kan raken. Iedereen heeft ook recht op informatie en advies over anticonceptie.**

In partnerschap

We gaven de vorming Onder 4 Ogen over gezinsplanning aan de medewerkers van Dokters van de Wereld en aan de deelnemers van de Fara denkdag over kinderwens.

Sensoa trok ook het platform Reproductieve Gezondheid. Daarin bespraken de deelnemers topics zoals de groeiende hormoonmoeheid, menstruatiearmoede/schaamte, verkiezingen en drempels tot reproductieve gezondheidszorg.

Wat er leeft in het publieke debat

We beantwoordden diverse parlementaire vragen en namen deel aan het publieke debat via de pers over hormoonmoeheid en menstruatie.

Op vraag van het kabinet van minister Dalle en minister Crevits riepen we twee rondetafels samen over menstruatieschaamte. Met de door het kabinet geselecteerde partners maakten we een overzicht van bestaande materialen rond menstruatie en identificeerden we mogelijke hiaten.

Informereren en sensibiliseren van algemeen publiek, intermediairs en pers

— **Sensoa informeert en sensibiliseert via zijn websites, (sociale) media, acties en nieuwsbrieven. Daarnaast investeren we in deskundigheidsbevordering van professionelen.**

Communiceren via pers, websites, sociale media en nieuwsbrieven

Sensoa is als expertisecentrum een belangrijk en betrouwbaar aanspreekpunt voor de pers. We hadden 140 contacten met de pers.

Sensoa.be kreeg bijna 250.000 bezoeken, Grenswijs.be stelde het met 163.350 bezoeken.

Onze sociale media-kanalen blijven ook een belangrijke manier om onze doelgroepen te bereiken.

- Op LinkedIn publiceerde Sensoa 125 berichten. Het aantal volgers steeg tot bijna 3.500.
- Op Twitter publiceerden we 190 tweets. Het aantal volgers steeg naar 1.664.
- Op Facebook publiceerde Sensoa 123 berichten, het volgersaantal steeg tot 5.676.
- Op Instagram publiceerden we 41 berichten, het volgersaantal steeg tot 1.479.

Cijfers zeggen natuurlijk niet alles voor deze kanalen. Impact en kwaliteit zijn de leidraad.

Met onze 10 algemene Sensoa-nieuwsbrieven informeerden we 8.000 abonnees, met de 5 nieuwsbrieven Leven met hiv reikten we uit naar 582 abonnees en 12 nieuwsbrieven over Grenswijs.be bereikten 843 abonnees.

Mensen bevragen over condooms

We lanceerden het Groot Condoomonderzoek zowel via de pers als via een social media-campagne: 15.650 mensen vulden de vragenlijst volledig in. Zo krijgen we zicht op condoomgebruik, -attituden en condoombeleving in Vlaanderen en Brussel, zowel bij het brede publiek als specifieke doelgroepen.

Allesoverseks.be telde bijna

1.560.000

bezoeken

Projecten die ons vooruit helpen

Sensoa wil zijn kanalen en de content die we via die kanalen verspreiden, zo goed mogelijk afstemmen op de noden van onze doelgroepen. Op die manier wil Sensoa zo impactvol, kwaliteitsvol en efficiënt mogelijk communiceren. Daarom startten we met experts een verkenning van de content- en kanalenstrategie. Dit project krijgt dit jaar zijn beslag.

Aandacht voor inclusief werken

Sensoa zette ook een proefproject op om de inhoud van Allesoverseks.be zo laagdrempelig mogelijk te maken. De content over liefde en relaties lieten we screenen door interne experts op inclusie naar leeftijd, gender/oriëntatie en culturele diversiteit. Een bijgewerkte versie legde Sensoa vervolgens voor aan externe experts, waarna een herwerking volgde. Tenslotte legde Sensoa delen van de geschreven content voor aan een focusgroep, gerekruteerd in samenwerking met Het Connectief. De groep was divers wat betreft leeftijd, gender/oriëntatie en culturele achtergrond. Het Connectief leverde een rapport af met tips en inzichten om andere content op Allesoverseks.be inclusiever te maken.

In samenwerking met de werkgroep inclusie startte Sensoa ook een inclusietraject onder begeleiding van Hamza Ouamari en Jihad van Puymbroeck. Ook hier is de bedoeling onze webcontent inclusiever te maken. Sensoa maakte een Gids inclusieve communicatie die we dit jaar afwerken. In 2024 integreren we de gids in onze werking.

Professionalen vormen

We lanceerden de Sensoa Academie, het online leerplatform voor professionals. 226 mensen volgden de webinar 'Relationele en seksuele vorming in superdiverse klassen'. Andere webinars informeerden over 'Sensoa's lerarenbevraging: resultaten, tips en tools voor buitengewoon-, secundair- en basisonderwijs' en 'Feiten en mythe over anticonceptie'.

We werkten ook een blended traject uit. Bij een aanvraag van een vorming op maat, wordt er van de deelnemers verwacht dat ze eerst de online cursus volgen. Tijdens de vorming op maat kan er dan beter ingespeeld worden op de specifieke noden van de aanvragende organisatie en op casussen die door hen voorgelegd worden. Eén van deze cursussen is deze over het Vlaggensysteem. 662 professionals volgden de webinar waarmee we het startschot gaven voor deze nieuwe online cursus. 877 deelnemers voltooiden die cursus ook.

De online cursus 'Hiv in de zorg' is volledig ontwikkeld en werd getest bij de eindgebruikers. Hij staat ondertussen online en we promoten hem bij relevante organisaties en instellingen.

De online cursus 'Communiceren over seksuele gezondheid in een meertalige context' (Zanzu.be) pasten we aan en staat online. Voor deze cursus schreven 150 mensen zich doorheen het jaar in.

Daarnaast bevorderden we de deskundigheid van professionals door formingen op maat en formingen in partnerschap. Bij de formingen in partnerschap kunnen professionals zich individueel inschrijven bij een partner. Zo vonden er 10 plaats. Daarnaast gaven we zelf of onze freelancers 107 formingen op maat, gastlessen of trajectbegeleidingen. De formingen ontvangen bij evaluatie een gemiddelde score van 8,24 op 10.

Dat was goed voor

580

vormingsuren, voor
3.244 deelnemers

Aandacht garanderen voor onze thema's in de internationale context

— Sensoa zorgt voor aandacht voor hiv en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in de internationale samenwerking en het beleid van de Belgische federale regering.

Parlementairen ondersteunen

2023 was het laatste volledige jaar van de huidige samenstelling van de 'Parlementairen voor de 2030 agenda'. Deze parlementaire groep bestaat uit Federale parlementsleden geïnteresseerd in seksuele en reproductieve gezondheid in een internationale context. Sensoa organiseerde als secretariaat voor de groep 6 activiteiten, onder andere over universele gezondheidsdekking, de lancering van het 'UNFPA State of the world population rapport' en een presentatie van de door Sensoa internationaal gevoerde doorlichting van het Belgisch budget voor ontwikkelingssamenwerking.

Diplomaten opleiden en netwerken

Sensoa kreeg ook de kans van de Belgische overheid om de nieuwe lichter van diplomaten op te leiden over seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Er hebben al twee zo'n trainingen plaatsgevonden, de volgende twee zijn gepland voor de eerste helft van 2024.

We maken ook deel uit van nationale en internationale netwerken, waarin we informatie uitwisselen, advies geven en werken aan capaciteitsopbouw. Sensoa is zo bijvoorbeeld lid van International Planned Parenthood Federation.

